

Neveselá Jitka

Ten sklep příšerně smrdí. Už roky. Táhne z něj plíseň. Zvedá se jí z toho žaludek. Ani nemusí sejít po kluzkých schodech dolů mezi prkenné kóje, na kterých se sráží voda do drobných krůpějí. Smrdutý závan proniká až na dvorek, kdykoliv někdo zapomene zavřít dveře. A to se – k její velké nelibosti – děje dnes a denně. Neustále. Přitom už několikrát nalepila na dveře ceduli s jasným vzkazem: LASKAVĚ ZAVÍREJTE! Jenomže to je v tomhle domě hrách na zed'. Na zatuchlou zed' páchnoucího sklepa. Ceduli kdosi strhnul. Ona ji vylepila znova. Tentokrát bez LASKAVĚ, zato s pěti vykřičníky. Nápis zůstal na místě. Přibyl tam jen vzkaz v podobě načmáraného kosočtverce.

Ta samá malůvka se vyskytla i na dveřích jejího bytu. Rozčileně se snažila smýt ji saponátem na nádobí. Černý lihový popisovač se zažral do lehce oprýskaného laku a posměšně na ni mrkal jako vertikální oko. Vzala drátěnku a zuřivě ten potupný symbol oslepila. Zbylo po něm vyškrábané místo těsně pod kukátkem. Čučelo na ni a vysmívalo se dál. Ze zbytku šedého flanelu vystřihla obdélník, zaentlovala

a bordó bavlnkou vyšila nápis HOME SWEET HOME. Nalepila. Na ni si nepřijdou!

Kdysi měla to sklepní aroma ráda. Tu zvláštní směsici uhelného prachu, vlhkosti a pozvolna hniјících jablek. Ale to už je dávno. Kdysi. Před tou potopou. Dávno před ní. Cesty do sklepa byly její oblíbené dobrodružství. Pro uhlí a brambory. Mamince. Pak pro kompoty. K nedělním obědům.

ZAVÍREJTE! Kdo má ten smrad snášet? Ale to ne. Barákem se line štiplavá hniloba a ona je snad jediná, komu to vadí. Jediná, kdo chce, aby ty zatracené dveře byly zavřené. Bude si stěžovat. LASKAVĚ!

Je červen. To býval vždycky její oblíbený měsíc. Blížící se konec školního roku. Divadelní prázdniny. Těšení se na chatu. Na Sázavu.

A dnes? Aby to čert spral.

Věší vyprané prádlo na pavlači. U svatého Cyrila a Metoděje zvoní zvony. A hele, ta flundra odnaproti zase kouří z okna. To jí hlava nebere. Přece má doma děcko. To si takhle v klidu hulí, místo aby se mu věnovala? Určitě ho posadila před televizi. Aby měla klid. Aby se ho zbavila. Ty dnešní matky! Určitě chlastá. Nebo fetuje!

Bůhví, s kým si ho upletla.

Bůhví, jestli to sama ví.

Bůhví, čím se živí.

Bůhví, jestli to nebyla ona, kdo tak nehorázně sabotuje zavírání do sklepa a čmárá jí na dveře sprosté obrázky!

Ale ona ji jednou přistihne při činu! Tohle byl vždycky slušný dům. Lidi si tu vycházeli vstříc. Zdravili se a usmívali. Nebo si to jenom namlouvá? Ne, ne. Bylo to tak. Bylo lépe na světě. Nebo

alespoň tady – v Karlíně. Všechno vzala voda. Všechno staré, na co byla zvyklá. Zůstaly jen nánosy bahna a naplavenin. A smrad. Spousta smradu. Taky smradů s nesnesitelnými matkami, které je nechávají růst jako dříví v lese.

Prádlo visí na sušáku. Voní. Chtěla by, aby se třepotalo lehoučkými dotyky vánku – jako v reklamě na aviváž. Na karlínské pavlači však stojí vzduch jako netalentovaný statista v operetě. Tupě a zplihle. Sleduje nedělní bilanci svého života. Sedmery kalhotky. Dvě podprsenky. Tři tuniky. Sukně. Tříčtvrteční kalhoty. Šaty. Troje. Kromě spodního prádla si všechno ušila sama. Podle Burdy. Nebo jen tak – podle sebe. Se zalíbením sleduje střihy modelů a vzory látek. Je spokojená. Je nadmíru spokojená! Šít ona umí. Mistrovsky. Vždy chtěla být krásně oblečená a došlo jí, že co si neušije sama, to mít nebude. Tak se to naučila. A pak i vyučila.

Dnešní holky si všechno koupí v obchodě. Z Číny. Šmejdy. To jí vrtá hlavou. Proč si radši nepřiplatí za kvalitně odvedenou práci od švadleny? Ona šije na zakázku. A jak! Každý záševek, každý steh, každý detail – třeba kapsa kulatá, vnořená, nakládaná nebo klínová – všechno precizní a dokonalé. Jenže to dnes nikoho nezajímá. Stará dobrá krejčovina hyne. Nikdo neví, co znamená jít si nechat vzít míry, udělat střih, jít na zkoušku, pak na další a ve finále nosit něco, co nikdo jiný nemá. Nemít skříň narvanou šuntem, který v nelidských podmínkách smolí urvané ženské nebo dokonce děcka kdesi v Kambodže. Nebo kde. Ty dnešní holky si do kávy dávají sójové mléko, ony místo masa pojídají tofu, ony si nevezmou mikroténový sáček v samoobsluze, radši si tu mrkev nappou do ponožky, ale že by zašly ke švadleně? Aby si nechaly ušít jupku nebo sukni? To ony ne! Nány!

Pohledem přelétne sušák s oděvy a prádlem, které nehybně schne v červnovém karlínském klimatu. Dveře do sklepa jsou zase otevřené. Vzdychne. Co se dá dělat. Sejde na dvorek. Trochu zadrží dech, aby nemusela dýchat hnilobu vycházející ze sklepení, a plechem pobité dveře zabouchne. Rána zaduní mezi pavlačemi. Snad to slyšela i ta fuchtle s cigaretou. Beztak to byla ona, kdo je nechal otevřené.

Energicky vychází po schodech a dává si záležet, aby byl každý krok na korkových podpatcích letních střevíců patřičně slyšet a jasně žaloval na celý dům. Ale ono to tady stejně nikoho nezajímá. Někdy má pocit, že se proti ní všichni spikli. Přelétne očima všechny partaje. Tu stojí přede dveřmi kočárek. A dětská koloběžka. Tam zase truhlíky s bujnou vegetací bazalky, rozmarýnu, tymiánu a petržele. Jinde mají na oknech drobné keříky s malými rajčaty, která se pomalu začínají červenat. Před dalšími dveřmi stojí kolo. Přivázané řetězem k pavlačovému zábradlí. Z toho vchodu vedle jejího bytu neustále zní divná hudba. Dost nahlas. Copak jsou ti dnešní mladí nahluchlí? Ten kluk, co ho tam občas vídá, vypadá jako za groš kudla. Strízlík. Může mu být pětadvacet. Ale plnovous má jako kmet. A brýle, které patrně zdědil po dědečkovi, kterému je věnoval Otto Wichterle – těsně po tom, co vynalezl kontaktní čočky. Co oni to dnes mají za módu? Dobrovolně vypadat jak vagabundi od popelnic.

Najednou jí sevře úzkost. Co to dělá? Koho tu posuzuje? A jak? S opovržením komentuje generaci těch, kteří by mohli být jejími dětmi. Přesně takhle stávala na pavlači její matka. Plivala jedovaté sliny. A ona to nenáviděla. Co to máš na sobě? Kdes to viděla? Taková sukně krátká! Nestydíš se? Proč si češeš vlasy takhle?